

Nr 5

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse i visst fall från betalningsskyldighet till kronan; given Stockholms slott den 1 december 1961.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Eric Holmqvist

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 december 1961.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler framställning om befrielse från betalningsskyldighet till kronan samt anför därvid.

Genom beslut den 26 september 1942 beviljade lantbruksstyrelsen dels bidrag från statens avdikningsanslag med 20 910 kr., dels lån från statens avdikningslånefond med 20 830 kr. till utförande av Körnadamms invallningsföretag av år 1940 i Riseberga socken, Kristianstads län. Sedermera har ytterligare lån och bidrag beviljats. Sålunda har företaget erhållit i statsbidrag sammanlagt 33 890 kr. samt i lån sammanlagt 27 410 kr. Av lånet återstod den 31 december 1960 oguldet 21 155 kr.

Företaget skulle jämlikt 10 kap. 62 § vattenlagen vara genomfört senast den 31 december 1944. Genom beslut den 8 december 1944 godkände lantbruksstyrelsen företagets utförande.

I ett mellan lantbruksstyrelsen och Körnadamms invallningsföretag i an-

ledning av bidrags- och lånegivningen år 1943 ingånget avtal föreskrevs bl. a. skyldighet för företaget att underhålla det utförda arbetet, tills underhållsskyldigheten i laga ordning ålagts andra eller företaget befriats från underhållsskyldigheten.

Jämlikt 13 kap. 17 §, jämfört med 16 §, vattenlagen äger kronan rätt att, om — då till utförande av torrlägningsföretag av allmänna medel lämnats lån, som ej till fullo återbetalats, eller till sådana företag lämnats bidrag utan återbetalningsskyldighet från av staten för ändamålet anvisade anslag under villkor, att det verkställda arbetet vederbörligen underhålls — underhållsskyldigheten försummas, låta verkställa arbetet på den försumliges bekostnad.

I skrift den 11 juli 1960 har delägarna i Körnadammns invallningsföretag anhållit, att statsbidragen och återstående delar av statslånen måtte efterskänkas.

I skriften anföres bl. a. följande.

Resultatet av arbetet har inte blivit det beräknade. De invallade områdena har inte kunnat brukas på ett sådant sätt, som planerna avsåg. Dessutom har kostnaderna för företaget blivit avsevärt högre än beräknat både i fråga om anläggning och drift. Då det mycket tidigt visade sig, att båtnadsberäkningarna för företaget inte var riktiga, gjordes framställning redan år 1949 om avskrivning av lån och statsbidrag. Härvid erhöll företaget besked att återkomma senare, när större klarhet i driftskostnaderna kunde erhållas. Delägarna anser det inte längre vara ekonomiskt försvarbart att fortsätta underhåll och drift av företaget. De ekonomiska uppostringarna har hitintills varit stora för de enskilda delägarna.

Lantbruksstyrelsen anför i remissyttrande den 15 februari 1961, att det är uppenbart välmotiverat att nedlägga företaget och att det inte finns anledning för det allmänna att påfordra fortsatt underhåll. Styrelsen tillstyrker sålunda, att underhållsskyldigheten beträffande företaget eftergives utan att återbetalning av lämnade bidrag kräves. Vad beträffar avdikningslånen finner styrelsen inte några skäl anförda av beskaffenhet att böra föranleda att de efterskänkes. Styrelsen, som hänvisar till två tidigare liknande fall — Kojtets invallningsföretag och Ramsjö-Enkoneryds invallningsföretag (prop. 1956: 28; JoU 3) — avstyrker bifall till framställningen i vad den avser avskrivning av återstående delar av avdikningslånen.

Styrelsen anför vidare i sitt yttrande bl. a. följande.

Företaget har under de omkring 15 år det varit i drift inte givit det resultat, som vid planläggningen åsyftades. Huvudanledningen härtill synes vara en kraftig infiltration av vatten, som dels väsentligt försämrat det torrlägningsresultat, som eljest skulle ha utvunnits, dels förorsakat en flerfaldig ökning av den årliga driftskostnaden utöver vad som vid planläggningen beräknades. Då vidare företagets iståndsättande genom en nu erforderlig upprensning av avloppen och genomgripande reparation av den helt nedslitna pumpanläggningen skulle kräva betydande kostnader men inte ge möjlighet att utvinna någon motsvarande båtnad, har intressenterna funnit det orealistiskt att fortsätta driften. Invallningsföretaget har i stället låtit bryta igenom dammen med en kulvertledning och rensat avloppet enligt en år 1959 uppgjord plan, varigenom vattenavrinningen torde bli densamma som

före invallningen. Den av företaget berörda marken nyttjas nu huvudsakligen som bete och i övriga delar för annat ändamål än jordbruk. Avsikten är att skogsplantera betydande delar av arealen. Invallningsåtgärder får i allmänhet anses vara tekniskt svårbedömda projekt. I förevarande fall är pumpanläggningen belägen i kanten av en vattenförande grusås. Förrättningsmannen har tydligen inte lyckats förutse och överblicka de komplikationer, som sedan framträdde i samband med arbetets utförande. För intressenterna har det uppenbarligen inte varit möjligt att förutse svårigheterna. De har igångsatt arbetet i tilltro till projekteringen och misslyckandet är beroende av omständigheter, över vilka de inte kunnat råda. Trots många års drift har det synbarligen inte gått att med ekonomiskt rimliga medel förhindra infiltration. Lantbruksnämnden i Kristianstads län har i infordrat yttrande vitsordat intressenternas bedömning av läget och tillstyrkt, att utbetalade statsbidrag inte måtte återkrävas samt att utbetalade lån måtte avskrivas.

Statskontoret anför i remissyttrande den 7 april 1961, att statskontoret inte har något att erinra mot vad lantbruksstyrelsen i ärendet hemställt.

Riksräkenskapsverket anför i remissyttrande den 19 maj 1961, att verket — ur de synpunkter det har att företräda — intet har att erinra mot bifall till förevarande framställning på sätt lantbruksstyrelsen föreslagit.

Departementschefen

I likhet med lantbruksstyrelsen anser jag det inte finnas anledning för kronan att påfordra fortsatt underhåll av det utförda arbetet. Invallningsföretaget torde därför böra befrias från det villkor om underhållsskyldighet, som ställts för statsbidragen och avdikningslånen. Jag har ej heller något att erinra mot att delägarna befrias från skyldigheten att återbetala statsbidragen, tillhoppa 33 890 kronor. I likhet med remissmyndigheterna finner jag det emellertid inte påkallat att därutöver efterskänka återstående delar av de lån företaget erhållit.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1962 års riksdag att medgiva

dels att Körnadamms invallningsföretag av år 1940 i Kristianstads län befrias från den företaget i samband med beviljandet av statsbidragen och avdikningslånen föreskrivna underhållsskyldigheten,

dels att de statsbidrag, som utbetalats till företaget, efterskänkes.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Stig Johansson